

مقایسه عزت نفس دو گروه دانش آموز

رضایوسفی

اشاره:

در شماره‌های گذشته درباره عزت نفس و تأثیر آن بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان مقالات و مباحثی آورده شد. آنچه در اینجا می‌خوانید تحقیقی است در باب مقایسه عزت نفس دو گروه دانش‌آموزان موفق و ناموفق دبیرستانی در شهرستان اردبیل که به عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد با راهنمایی دکتر عبدالله شفیع آبادی انجام پذیرفته است.

مقدمه:

روان‌شناسان و جامعه‌شناسان، عزت نفس مثبت را به عنوان هسته مرکزی سازگاری اجتماعی قلمداد می‌کنند، که این دیدگاه گسترده و تاریخی طولانی دارد. یافته‌های تجربی جدید، ارتباط بین عزت نفس مثبت را با عملکرد مؤثر و مطلوب اثبات نموده‌اند.

بسیاری از مشکلات انسانها محصول عزت نفس پایین افراد است. اگر فرد به خود بها دهد، کمتر به احساس‌های منفی و افکار آزار دهنده تن می‌دهد و بین اعمال خویش و باورها و اعتقادات خود هماهنگی ایجاد می‌کند. «عزت نفس نگرش مستمری است که شخص راجع به ارزشمندی خویش دارد.»

برخورداری از احساس ارزشمندی و عزت نفس به مثابه یک سرمایه و ارزش

حیاتی است و از جمله عوامل عمده در شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌هاست.

برخورداری از احساس ارزشمندی و عزت نفس به مثابه یک سرمایه و ارزش حیاتی است و از جمله عوامل عمده در شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌هاست.

عزت نفس خویشتن را توأم می‌بخشد و نقش تعیین کننده‌ای در تمامی کشش‌ها و کنش‌ها دارد و جوانب گوناگون زندگی فرد از جمله عملکرد تحصیلی وی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اگر عزت نفس کاهش یابد، احساس ضعف و ناتوانی در فرد بوجود می‌آید و بالعکس با افزایش میزان عزت نفس احساس توانمندی و ارزشمندی در فرد احیا می‌شود و تغییرات مثبتی چون: افزایش پیشرفت تحصیلی، افزایش تلاش در کسب موفقیت، داشتن اعتماد به نفس، پیش‌بینی مثبت نسبت به موفقیت‌های بعدی و لذت بردن از روابط با دیگران در او بوجود می‌آورد.

روش اجرای تحقیق:

نمونه شامل ۲۷۰ نفر (۱۴۰ پسر و ۱۳۰ دختر) می‌باشد که از میان دانش‌آموزان پایه سوم دوره متوسطه انتخاب گردیدند. به منظور انتخاب

آزمودنیها، ابتدا پرونده تحصیلی آنها مورد بررسی قرار گرفت. دانش‌آموزان به دو گروه؛ دانش‌آموزان موفق (دانش‌آموزانی که میانگین معدل پایه تحصیلی اول و دوم متوسطه آنها بیش از نمره ۱۷ بود) و دانش‌آموزان ناموفق (دانش‌آموزانی که در پایه تحصیلی اول یا دوم متوسطه مردود گشته و هر دو پایه تحصیلی را با گذراندن بیش از ۵ تجدیدی در شهریور ماه قبول شده‌اند) تقسیم شدند. آنگاه از میان این عده بطور تصادفی گروه نمونه که شامل ۲۷۰ نفر می‌باشد مطابق جدول زیر انتخاب گردیدند.

جنسیت	پسر	دختر	جمع
موفق	۷۵	۶۵	۱۴۰
ناموفق	۶۵	۶۵	۱۳۰
جمع	۱۴۰	۱۳۰	۲۷۰

جدول شماره ۱: مشخصات گروه نمونه

به منظور سنجش میزان عزت نفس گروه نمونه از آزمون عزت نفس کوپراسمیت استفاده گردید که این آزمون دارای ۵۸ سؤال است.

تجزیه و تحلیل اطلاعات:

الف) توصیف داده‌ها: در این قسمت اطلاعات جمع آوری شده ارائه می‌شود:

گروهها	تعداد	میانگین $\bar{x}$	واریانس (S^2)	انحراف معیار (S)	حداقل نمره	حداکثر نمره
موفق	۱۴۰	۳۰/۶۴	۵۲/۸۹	۷/۲۷	۱۸	۴۷
ناموفق	۱۳۰	۲۶/۸۷	۵۸/۷۲	۷/۶۶	۱۱	۴۲

جدول شماره ۲: تعداد، میانگین، واریانس و انحراف معیار گروه موفق و ناموفق

از جدول شماره ۲ مشخص می‌گردد که بین دو گروه مورد پژوهش میانگین نمرات عزت نفس دانش‌آموزان موفق (۳۰/۶۴) بالاتر از میانگین عزت نفس دانش‌آموزان ناموفق (۲۶/۸۷) است.

گروهها	جنسیت	تعداد	میانگین	واریانس	انحراف استاندارد
موفق	پسر	۷۵	۳۰/۱۰	۴۷/۴	۶/۸۸
	دختر	۶۵	۲۱/۳۸	۴۲/۳	۶/۵۰
ناموفق	پسر	۶۵	۲۷/۸۱	۴۸/۶۶	۶/۹۸
	دختر	۶۵	۲۵/۹۳	۷۷/۷	۸/۸۱

جدول شماره ۳: تعداد، میانگین، واریانس و انحراف استاندارد گروه موفق و ناموفق بر حسب جنسیت

ب: تحلیل داده‌ها:

دانش‌آموزان ناموفق دختر است» این فرضیه تأیید نگردید. نتیجه نشان داد که بین میزان عزت نفس دانش‌آموزان ناموفق پسر و ناموفق دختر تفاوت معنی داری وجود ندارد.

فرضیه سوم: «بین دانش‌آموزان موفق پسر و دختر تفاوت وجود دارد» نتیجه نشان داد که بین میزان عزت نفس دانش‌آموزان موفق پسر و دختر تفاوت معنی داری وجود ندارد بنابراین فرضیه سوم تأیید نگردید.

در این قسمت برای آزمون فرضیه‌های زیر از آزمون مقایسه میانگین گروه‌های مستقل (T) برای آزمون فرضیه‌های اول تا سوم، و از آزمون مجذورکای برای آزمون فرضیه چهارم استفاده شده است.

فرضیه اول: «بین عزت نفس دانش‌آموزان موفق و ناموفق تفاوت معنی داری وجود دارد.» این فرضیه تأیید گردید یعنی میزان عزت نفس دانش‌آموزان موفق بیش از دانش‌آموزان ناموفق است.

فرضیه دوم: «میزان عزت نفس دانش‌آموزان ناموفق پسر بیش از

از جدول شماره ۳ مشخص می‌گردد که بین دو گروه مورد پژوهش، دانش‌آموزان موفق دختر بالاترین میانگین نمرات عزت نفس (۳۱/۲۸) را دارا بوده است و نیز دانش‌آموزان ناموفق دختر پایین‌ترین میانگین نمرات عزت نفس (۲۵/۹۳) را به خود اختصاص داده‌اند. میانگین نمرات دانش‌آموزان موفق پسر در مقام دوم (۳۰/۱۱) و میانگین نمرات عزت نفس دانش‌آموزان ناموفق پسر (۲۷/۸۱) در مقام سوم قرار گرفته است.

باید ترتیبی اتخاذ گردد که مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزانی که دارای عزت نفس پایین هستند تقویت یابد.

معلمان، موفقیت دانش‌آموزان را به تلاش‌های آنها و شکست دانش‌آموزان را به عدم تلاش آنها اسناد داده تا بدین ترتیب موجب انگیزش بیشتر دانش‌آموزان شوند.

فرضیه چهارم: «بین میزان عزت نفس، با سابقه مردودی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد» با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه چهارم تأیید گردید. بدین معنی که وجود سابقه مردودی با کاهش میزان عزت نفس دانش‌آموزان ارتباط دارد.

پیشنهادات:

برای افزایش عزت نفس دانش‌آموزان موارد زیر باید مورد توجه قرار گیرد:

۱ - والدین و مربیان جهت افزایش عزت نفس کودکان و نوجوانان باید زمینه‌ای را فراهم سازند که آنها بتوانند احساس همبستگی، احساس بی‌همتایی و احساس قدرت کنند.

۲ - والدین و خانواده‌ها را از طریق ایجاد کلاس‌های آموزشی و رسانه‌های گروهی به وظایف پرورشی و تربیتی خود و فرزندانشان مطلع نمود.

۳ - مشاوران و مربیان تربیتی از طریق اجرای پرسش‌نامه و مصاحبه با دانش‌آموزان، مشکلات آنها را ارزیابی کنند و جهت رفع مشکلات آنها اقدامات درمانی لازم را بعمل آورند.

۴ - معلمین به هنگام تدریس و آموزش مطالب، مسوقیت یادگیری را برای دانش‌آموزان به نحوی طراحی نمایند که منجر به موفقیت گردد.

۵ - معلمان، موفقیت دانش‌آموزان را به تلاش‌های آنها و شکست دانش‌آموزان را به عدم تلاش آنها اسناد داده تا بدین ترتیب موجب انگیزش بیشتر دانش‌آموزان شوند.

۶ - وجود شکست در امر تحصیلی می‌بایست قابل انتظار باشد و به دانش‌آموزان فرصت لازم جهت جبران داده شود.

۷ - معلمین و خانواده‌ها در امر آموزش و تربیت دانش‌آموزان به تفاوت‌های فردی بویژه میزان بهره‌هوشی آنها توجه داشته باشند و انتظارات خود را متناسب با توانایی دانش‌آموزان در نظر بگیرند تا ضمن جلوگیری از شکست، انتظار موفقیت را در آنان تقویت نمایند.

۸ - والدین باید نسبت به احساسات و عواطف فرزندان خود بی‌تفاوت نباشند، آنها را به گرمی بپذیرند و تا حد امکان آنها را یاری کرده و محیطی را فراهم آورند که در آن دانش‌آموزان ناموفق، احساس امنیت، صمیمیت و پذیرش نمایند تا عملکرد تحصیلی بهتری داشته باشند.

۹ - باید ترتیبی اتخاذ گردد که مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزانی که دارای عزت نفس پایین هستند تقویت یابد.

